

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר

מתן פטור מאישור הסדר כובל

להסדר בין ציוד הנדסי דל-תה בע"מ והדר סוכנויות לצילום בע"מ

1. פתח דבר

ביום 1 באוגוסט 2007 הוגשה בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "**חוק ההגבלים העסקיים**"), להסדר כובל בין ציוד הנדסי דל-תה בע"מ (להלן: "**דלתה**") והדר סוכנויות לצילום בע"מ (להלן: "**הדר**") בנוגע למכירה ושיווק משותף של מצלמות מהירות ומצלמות רמזור.

לאחר שבחנתי את ההסדר, כמו גם את השפעתו האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי הכבילות בהסדר אינן פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשוק המושפע מן ההסדר, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלו מצאתי כי ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, בשל הנימוקים שיפורטו להלן.

2. ההסכם והצדדים לו

2.1 הצדדים להסכם

הדר היא חברה פרטית בבעלות אריה ורנה אינדיצקי. ראשיתה של החברה בחנויות לצרכי צילום בשם "פוטו הדר" בפתח תקווה ובתל-אביב. החל משנת 1964 מייצגת הדר את Nikon בישראל בתחום המצלמות העדשות והמשקפות. החל משנת 1974 משמשת הדר כמפיצה הבלעדית בישראל של Robot Visual Systems GmbH (להלן: "**רובוט**"). רובוט מייצרת ומשווקת מערכות המשמשות לאכיפת חוקי תנועה בנוגע למהירות נסיעה וציות לרמזור אדום, ובכלל זה מצלמות רמזור ומהירות (ניידות ונייחות).

דלתה היא חברה פרטית, בבעלותה של רפק תקשורת ותשתיות בע"מ. החל משנת 1987 שימשה דלתה כמפיצה הבלעדית בישראל של מוצרי החברה השוויצרית Multanova AG (להלן: "**מולטנובה**"), ובכלל אלו מצלמות מהירות מתוצרתה.

בשנת 1999 נרכשה מולטנובה השוויצרית בידי רובוט. גם לאחר רכישה זו, הוסיפה דלתה להיות הנציגה בישראל (כעת מטעמה של רובוט), בכל הקשור למכירת מערכות למדידת מהירות מסוג 6F ו-6FA (לרבות פיתוחיהם העתידיים), ואילו הדר הוסיפה להיות נציגתה של רובוט.

כיום, כל מצלמות הרמזור המותקנות בישראל הן מצלמות מתוצרת רובוט המשווקות בישראל על ידי הדר, וכן כל מצלמות המהירות הנייחות המותקנות בישראל הן מצלמות ממותג מולטנובה (המיוצרות על ידי רובוט), המשווקות על ידי דלתה.

2.2. ההסכם

בימים אלו עורך המשרד לביטחון פנים מכרז, במסגרת יישומה של תוכנית לכינונה של אכיפה אלקטרונית אוטומטית. במסגרתו של מכרז זה מבקש המשרד לבחור זכיין לאספקת מערך אכיפה אלקטרוני אוטומטי שישמש לאכיפת עבירות תנועה על ידי משטרת ישראל, ולמתן שירותי תחזוקה ותפעול של מערך זה. ביום 28.5.2007 פורסם שלב המיון המוקדם (PQ) אשר הצעות אליו ניתן היה להגיש עד ליום 12.7.2007. על פי תנאי המכרז, רק מתמודדים שיעמדו בשלב המוקדם יוכלו להתמודד במכרז עצמו.

ביום 5.7.2007, חתמו ביניהן הדר ודלתה על כתב הסכמות ולפיו תשתתפנה השתיים פעולה בשיווק של מערכות רובוט למשתתפים הפוטנציאליים. תחילה, במתכונת של שיתוף פעולה. לאחר פרסום תוצאות המכרז, היה ויבחר זכיין אשר התקשר בהסכם עמן לאספקת מערכות רובוט עבור המכרז, תקמנה השתיים מיזם משותף.

במסגרתו של כתב הסכמות זה התחייבו השתיים, בין היתר, שלא תשתתפנה במכרז בשלב המיון המוקדם, בין במישרין ובין בעקיפין, בין בעצמן ובין בשותפות עם אחרים.

3. השפעת ההסכם על התחרות

המדובר למעשה בהסדר לשיווק ומכירה משותפים (Joint Selling), בין יבואניות מתחרות המשמשות נציגיה של חברת רובוט בישראל (האחת של מותגי רובוט והשנייה של מותגי של מולטנובה). הסדר לשיווק ומכירה משותפים מהווה הסדר כובל מובהק.

הסדר כאמור, מכיל בחובו כבילות בנוגע למחיר שיידרש ולריווח שיופק וכן כבילות בנוגע לכמות הנכסים או השירותים שבעסק, כאמור בסעיף 2(ב)(1), (2) ו-(4) לחוק ההגבלים העסקיים¹. על כך שהסדר כאמור עלול להוביל לאבדן תחרות המחירים ולתיאום כמויות הנכסים או השירותים שבעסק עמדו גם המלומדים Bellamy & Child בספרם²:

“In certain circumstances undertakings may seek to co-operate in the joint selling of their products... Thus joint selling arrangements will normally infringe Article 85(1) ..., as they eliminate price competition and may also restrict the volume of product delivered by the individual participants through the operation of a system for allocating orders.”

ככלל המדובר בהסדר כובל בעייתי, אשר על פי רוב אינו בר אישור או פטור. כבילות כגון אלו יבחנו בקפידה אשר לתכליתן ולהשלכותיהן. מתן פטור להסדר כגון זה יתאפשר, רק במקרים חריגים וספציפיים בהם שוכנעה הממונה, לאחר בדיקה מדוקדקת, כי אין בכבילות אלו משום

¹ ת"פ 209/96 מדינת ישראל נ' אהליך יעקב בע"מ ואח', תק-מח 2002(3) 708, פסקה 9; ראה גם ת"פ 1126/00 מדינת ישראל נ' אברהם בלילי ואח', תק-מח 2005(4) 11774, פסקה 11; ת"א (חיפה) 1114/99 Tower Air ואח' נ' שירותי תעופה בע"מ ואח', תק-מח 2007(2) 4102, פסקה 95.

² Bellamy & Child, *European Community Law of Competition*, (5th ed., 2001) p. 242

כבילות עירומות וכי אין בהם משום חשש לפגיעה של ממש בתחרות.³ על כן, על מנת להעריך את מידת פגיעתו של ההסדר בתחרות יש מקום לבחון את השפעתו של ההסדר לגופו.⁴

המבקשות הן היחידות המשווקות, לעת הזו, את מצלמות המהירות ומצלמות הרמזור בישראל והן היחידות המעניקות שירותי תחזוקה למצלמות אלו. לכן, למעשה הן מחזיקות בכלל הענפים האמורים. חרף החזקתן בשיעורים אלו, ועל אף טיבו של ההסדר הכובל, שוכנעתי כי אין בחבירתן של אלו לעורר חשש לפגיעה של ממש בתחרות בשל העדרם של חסמי כניסה. כל זאת מן הטעמים הבאים –

הענפים הרלוונטיים של מצלמות מהירות ורמזור עתידיים להשתנות באופן מהותי. המכרז אשר פרסם המשרד לביטחון פנים בעניין זה, משנה את דרישות הטכנולוגיה בענפים אלו. המצלמות אותן ייבאו השתיים עד כה, היו מטכנולוגיה ישנה (מצלמות "רטובות" שאינן דיגיטליות), אשר אינה תואמת את דרישותיו של המכרז. לרובוט, אותן מייצגות השתיים, קיימות מצלמות בטכנולוגיה זו, אך בעולם קיימים יצרנים נוספים אשר יש להם מוצרים מתחרים.

על פי הבדיקות אשר ערך המשרד לביטחון פנים טרם פרסומו של המכרז נמצא כי קיים מספר לא מבוטל של יצרנים המייצרים מצלמות מהירות ורמזור המתחרות במוצריה של רובוט (כגון, Gatsometer מהולנד, Sagem מצרפת, Truvelo מדרא"פ, Redflex מאוסטרליה ואח').

בדיקתנו העלתה כי בעקבות המכרז התקשרו באחרונה, חברות ישראליות בהסכמים עם חברות אלו לפיהם יוכלו לשווק ולתחזק את המצלמות הנדרשות במכרז בישראל. מן המידע שנמסר לנו עלה כי אותן חברות ישראליות מהוות מתחרות של ממש בהדר ובדלתה ובאפשרותן להציע למתמודדים במכרז מצלמות מהירות ורמזור כנדרש על פי המכרז. משיחות עם גורמים הפועלים בתחום עלה כי ניסיוןן של הדר ודלתה בייבוא ושיווק מצלמות מהירות ומצלמות רמזור (מטכנולוגיה ישנה כאמור) אינו מקנה בידן יתרון בר משמעות אשר עלול לגרוע מיכולתן של המתחרות החדשות להיכנס לתחום.

על כן, משהתברר כי לא קיימים חסמי כניסה של ממש לענף, ולאור כניסתם של מתחרים, חבירתן של הדר ודלתה יחדיו אינה צפויה לרכז בידיהן כוח שוק והיא אינה צפויה לפגוע בפגיעה של ממש בתחרות.

מעבר לנדרש, אוסיף ואציין כי בעבר, התחרות שהתקיימה בין הדר לבין דלתה הייתה תחרות בין 2 יבואנים המייבאים כל אחד מהם מותג משלו (Inter brand competition). למעשה, רכישתה של מולטנובה על ידי רובוט משמעה שהדר ורובוט מייבאות למעשה את מוצריו של אותו יצרן בחו"ל. התחרות על כן בין השתיים ממילא, הוגבלה באופן מסוים החל משנת 1999, והפכה לתחרות תוך מותגית (Intra Brand Competition).

4. עמדת המשרד לביטחון פנים

³ US Department of Justice & The Federal Trade Commission, *Antitrust Guidelines for Collaboration among Competitors*, (2001) § 3.31(a).

⁴ ABA Section of Antitrust Law, *Antitrust Law Developments* (6th ed., 2007) p. 451.

בהתאם לסעיף 14(ד) לחוק ההגבלים העסקיים, הודעתי על דבר בקשה זו לפטור למשרד לביטחון פנים. ביום 25.9.2007 הודיעני המשרד הוא אינו רואה חשש תחרותי של ממש מחברתן של הדר ודלתה. כאמור, לפי המידע שיש בידי המשרד, קיימים לבד מהדר ודלתה, 4-5 מתחרים של ממש אשר מבקשים לשווק בישראל מצלמות מהירות ורמזור המיוצרות על ידי מתחריה של רובוט בחו"ל. משכך, חברתן של הדר ודלתה יחדיו אינה צפויה לפגוע בתחרות.

5. סוף דבר

לאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בתוך 45 יום בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

רונית קן

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, ט' טבת, תשס"ח
18 דצמבר, 2007